

Az Európai Bizottság javaslata a 2007–2013 közötti új középtávú költségvetési kerettervről Jelentős változtatási tervek – osztúú alatt és előtt

Szemlér Tamás

Három héttel az eredetileg tervezett időpont után, 2004. február 10-én, az Európai Bizottság nyilvánosságra hozta a 2007–2013 közötti közös költségvetés keretszámaira és szerkezetére vonatkozó javaslatait. A 41 oldalas dokumentum, amelyet a Bizottság hivatalosan a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek címzett, az EU jelenlegi helyzetéből és stratégiai célkitűzéseiből indul ki, s ennek alapján változja fel a közös költségvetés körvonalait.

A legutóbbi szűk egy évtized trendjeit elemezve az anyag arra a következtetésre jut, hogy amennyiben az Unió meg kívánja őrizni, vagy épp növelni szeretné súlyát a nemzetközi gazdasági és politikai életben, akkor jelentős változtatásokra van szükség a közös költségvetésben is. Csak így érhető el, hogy a jelenleg érvényesülő kedvezőtlen tendenciák (a többi fejlett térségnél tartósan alacsonyabb GDP-növekedés, kutatási kiadások és foglalkoztatási szint, illetve az EU gazdasági súlyához képest jóval kisebb nemzetközi politikai szerep) megforduljanak.

A javasolt változások érintik mind a költségvetés nagyságát, mind annak szerkezetét. A költségvetés összegére vonatkozóan a Bizottság a jelenlegi plafon (az EU bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) 1,24%-a) megtartását javasolja, ugyanakkor a jelenleginél nagyobb mértékben kihasználná a mozgásteret: míg a 2004-es költségvetés kiadásaira ténylegesen beállított összeg a GNI 0,98%-át teszi ki, addig a 2007–2013-as évek átlaga 1,14%. A Bizottság úgy érvel – szemben azzal a hat tagországgal (Németország, Franciaország, Egyesült Királyság, Hollandia, Svédor-

szág, Ausztria), amely már tavaly decemberben jelezte, hogy a közös költségvetés kiadásait a GNI 1%-ában kívánja maximálni –, hogy kevesebb pénzből egyszerűen nem lehet elérni a kívánt eredményeket, sőt, olykor még az itt bemutatott javaslat is szűkösnek tűnik.

A források szűkösége – azaz a tagországok hozzájárulási hajlandósága – nagy úr, ezért fontos, hogy a tervezett forrásokat a legfontosabb célokhoz rendeljék hozzá. A Bizottság ennek érdekében jelentős szerkezeti változtatásokat javasol a közös költségvetés kiadási oldalán (*l. táblázat*). A kiadási tételek az Unió legfontosabb célkitűzéseire igazodnak, amelyek az alábbiak:

1. Fenntartható növekedés. Ez a tétel két nagy részre bontható: a Lisszabonban megfogalmazott célkitűzések teljesítéséhez szükséges lépésekre (versenyképesség a növekedésért és a foglalkoztatásért), valamint a kohéziót célzó erőfeszítésekre (kohézió a növekedésért és a foglalkoztatásért). Az előbbi részhez tartozik a vállalatok versenyképességének előmozdítása az egységes belső piacon (egyúttal a még meglévő belsőpiaci akadályok felszámolása), a K+F tevékenység jelentős erősítése, az európai közlekedési és energiahálózatok fejlesztése, az oktatás és a szakképzés javítása, valamint a társadalom felkészítése a változásokra (szociálpolitikai célkitűzés). A második résznél fontos, hogy az e téren hagyományos erőfeszítéseket a legkevésbé fejlett tagállamokra és régiókra kell összpontosítani, a többi tagországban és régióban a versenyképesség és a foglalkoztatás

növelése támogatható. Ugyancsak e részhez tartozik a határokon átnyúló és a nemzetközi együttműködés. A programok végrehajtását a javaslat szerint jelentősen egyszerűsítének.

2. A természeti erőforrások megóvása és az azokkal való gazdálkodás. Ide tartozik a mezőgazdaság, a halászat és a környezetvédelem. Fontos kiemelni, hogy a javaslat elfogadása esetén a mezőgazdaság – a közös költségvetés mindmáig legnagyobb kiadási tétele – megszűnne önálló kiadási tételeként szerepelni, s súlya is jelentősen csökkenne.
3. Európai állampolgárság. A szabadság, a biztonság és a jog térsége: az európai állampolgárságnak több tartalmat kell adni. Biztosítani kell az EU külső határainak hatékony ellenőrzését, az európai állampolgárok biztonságát, kezelni kell a bevándorlást. Fontos, hogy az EU-ban minden területen jól működjön az igazságszolgáltatás. Az európai állampolgársághoz kapcsolódóan kiemelendő még az alapvető javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, valamint az európai kultúra és sokszínűség erősítése.
4. Az EU mint globális partner. Ezen belül a részterületek: az EU szomszédokkal kapcsolatos politikája, az EU mint partner a fenntartható fejlődésben, az EU mint világpolitikai tényező, illetve az EU által alkalmazandó *policy mix*.
5. Adminisztráció. Ide tartozik – néhány kivétellel – az uniós intézmények működésének finanszírozása.

A Bizottság javaslata foglalkozott a közös költségvetés bevételi oldalával is. Miközben a jelenlegi rendszer képes kiszámíthatóan biztosítani a szükséges forrásokat, az igazságosság, az átláthatóság, a költséghatékonyság,

illetve az EU pénzügyi autonómiája terén hagy kívánnivalót maga után. A Bizottság javaslatában két elem kap nagy hangsúlyt. Az egyik az EU-adó bevezetésének gondolata (ez lehetne a társaságok jövedelmére kivetett adó vagy az ÁFA egy meghatározott hányada, illetve energiaadó). A másik az, hogy a túlzott nettó befizetői pozíció elkerülésére a jelenlegi ad hoc megoldások (elsősorban az Egyesült Királyság kivételezett helyzete) helyett egy általános visszatérítési rendszert kellene bevezetni; amennyiben egy tagország befizetései elérnék GDP-je meghatározott hányadát, jogosult lenne a (szintén általánosan érvényes szabályok által meghatározott mértékű) költségvetési visszatérítésre.

A Bizottság javaslata már megszületése előtt éles viták keresztjében állt. Az alaphangot ehhez a hat tagország már említett levele adta meg, a német pénzügyminiszter pedig – szintén még a javaslat megjelenése előtt – "takarékoságra" intette a Bizottságot. A megjelenés napján a svéd pénzügyminiszter "irreálisan magasnak" nevezte a javaslatban szereplő kiadási szintet, s úgy vélte, hogy a kitűzött célok eléréséhez a GNI 1%-át kitevő kiadás is elegendő lenne.

Az EU-hoz májusban csatlakozó közép- és kelet-európai országok – köztük Magyarország – számára a Bizottság javaslata jóval többet tartogathat, mint a szűkösebb költségvetést szorgalmazó hatok elképzelései. A vitának még az elején vagyunk, több javaslatát (köztük olyanokat is, amelyekre itt nem térünk ki) a Bizottság is még e félévben kiadandó részletes jelentésében szándékozik konkretizálni. Azonban a vita elindulása jelzi, hogy minden országnak ideje markánsan megfogalmazni érdekeit, és szövetségeseket keresni azok minél hatékonyabb érvényesítésére.

1. táblázat
Az új pénzügyi keretterv (2007–2013) áttekintése
(Millió euró, 2004-es árakon)

Kötelezettségvállalások	2006 (a)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
<i>1. Fenntartható növekedés</i>	47 582	59 675	62 795	65 800	68 235	70 660	73 715	76 785	
1a. Versenyképesség a növekedésért és a foglalkoztatásért	8 791	12 105	14 390	16 680	18 965	21 250	23 540	25 825	
1b. Kohézió a növekedésért és a foglalkoztatásért (b)	38 791	47 570	48 405	49 120	49 270	49 410	50 175	50 960	
<i>2. A természeti erőforrások megóvása és az azokkal való gazdálkodás</i>	56 015	57 180	57 900	58 115	57 980	57 850	57 825	57 805	
Ebből: Mezőgazdaság – piaci kiadások és közvetlen kifizetések	43 735	43 500	43 673	43 354	43 034	42 714	42 506	42 293	
<i>3. Európai állampolgárság, szabadság, biztonság, jog</i>	1 381	1 630	2 015	2 330	2 645	2 970	3 295	3 620	
<i>4. Az EU mint globális partner (c)</i>	11 232	11 400	12 175	12 945	13 720	14 495	15 115	15 740	
<i>5. Adminisztráció (d)</i>	3 436	3 675	3 815	3 950	4 090	4 225	4 365	4 500	
Kompenzáció	1 041								
Összes kötelezettségvállalás	120 688	133 560	138 700	143 140	146 670	150 200	154 315	158 450	
Összes kifizetés (b)(c)	114 740	124 600	136 500	127 700	126 000	132 400	138 400	143 100	Átlag
Kifizetések a GNI százalékában	1,09%	1,15%	1,23%	1,12%	1,08%	1,11%	1,14%	1,15%	1,14%
Fennmaradó játéktér a GNI százalékában	0,15%	0,09%	0,01%	0,12%	0,16%	0,13%	0,10%	0,09%	0,10%
A saját források plafonja a GNI százalékában	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%

(a) A 2006-os kiadások a könnyebb összehasonlíthatóság kedvéért a javasolt új struktúra szerint kerültek lebontásra.

(b) 2006-tól tartalmazza a Szolidaritási Alap (2004-ben folyó áron 1 milliárd euró) kiadásait, a megfelelő kifizetések azonban csak 2007-től szerepelnek.

(c) Az Európai Fejlesztési Alapot a javaslat szerint 2008-tól integrálnák a költségvetésbe. A 2006-os és 2007-es kötelezettségvállalások csak összehasonlítási céllal szerepelnek itt. A 2008 előtti kötelezettségvállalásokból következő kifizetések nem szerepelnek.

(d) Tartalmazza az EU intézményeinek kiadásait, kivéve a Bizottságra, a nyugdíjakra, valamint az EU-iskolákra fordított tételeket. A Bizottság adminisztrációs kiadásai az első négy kiadási tételbe integráltan szerepelnek.

Forrás: Commission of the European Communities: Communication from the Commission to the Council and the European Parliament – Building our common Future. Policy challenges and Budgetary means of the Enlarged Union 2007-2013, Brussels, 10/02/2004, COM(2004)101, p. 29.

* * * * *

Eddig megjelent számaink megtekinthetők

és letölthetők a www.vki.hu weboldalról